

Handläggare
Moa Almerud
Telefon: 08-50831913

Till
Kulturnämnden
2025-03-25

Program för öppen förskola (KS 2024/1410)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har bett kulturnämnden att besvara en remiss av Stockholms stads program för öppen förskola.

Kulturförvaltningen ställer sig bakom programmets syfte att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av öppen förskola i Stockholms stad.

Programmet slår fast att samverkan mellan öppen förskola och andra aktörer är viktigt för att nå verksamhetens mål. Programmet pekar ut ett antal centrala samarbetspartners, bland annat kulturskolan och stadens bibliotek. Kulturförvaltningen ser både utmaningar och fördelar med samverkan mellan Kulturskolan och öppen förskola. En utmaning är att öppen förskolas målgrupper inte överensstämmer med Kulturskolans målgrupp barn och unga 6 – 22 år. Samtidigt skapar samverkan möjligheter för Kulturskolan att nå ut till barn och föräldrar tidigt. Stockholms stadsbibliotek har redan idag en omfattande samverkan med stadens öppna förskolor och ser positivt på att vara en samarbetspart i öppna förskolans läsfrämjande och språkutvecklande arbete även framöver.

Kulturförvaltningen saknar skrivningar om samverkan mellan öppen förskola och parklekar i programmet. Samverkan mellan dessa verksamheter är av stor vikt eftersom de i flera fall delar lokaler.

Ärendet

Kommunstyrelsen har bett kulturnämnden att besvara en remiss av Stockholms stads program för öppen förskola. Programmet syftar

till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av öppen förskola i Stockholms stad.

Programmet för öppen förskola beskriver den öppna förskolan som en mötesplats där de yngsta barnen erbjuds en pedagogisk gruppverksamhet och medföljande vuxna ges möjlighet till social kontakt och gemenskap. Programmet syftar till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av öppen förskola i Stockholms stad. Öppen förskola är en viktig mötesplats för att uppmuntra och motivera till inskrivning i förskola och därmed påbörja barnets utbildning i skolväsendet.

Program för öppen förskola inkluderar även introduktionsförskola. Detta är en del av öppen förskolas verksamhet med särskilt fokus på språkstödande aktiviteter för barn och föräldrar tillsammans, aktiviteter för föräldraskapsstöd samt insatser för inskrivning i förskola.

Program för öppen förskola har följande målområden:

- Tillgängliga verksamheter med generösa öppettider
- Attraktiva mötesplatser med aktiviteter av god kvalitet
- Välutbildad personal med relevant kompetens
- Aktiv samverkan med centrala aktörer
- Uppföljning och utvärdering för fortsatt utveckling

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kulturstrategiska staben, i samråd med Kulturskolan Stockholm och Stockholms stadsbibliotek.

Förvaltningens synpunkter

Kulturförvaltningen ställer sig bakom programmets syfte att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av öppen förskola i Stockholms stad.

Programmet slår fast att samverkan mellan öppen förskola och andra aktörer är viktigt för att nå verksamhetens mål. Programmet pekar ut ett antal centrala samarbetspartners. Bland dessa finns kulturförvaltningens verksamheter Kulturskolan och stadens bibliotek. Dessa verksamheter ska, enligt programmet, bidra med professionella och roliga aktiviteter och ge tillgång till fler språkstödande mötesplatser.

Samverkan med Kulturskolan

Kulturskolans målgrupp är barn och unga mellan 6 - 22 år och den öppna förskolans målgrupper är föräldrar och barn från nyfödda till förskoleklass. Samverkan mellan Kulturskolan och de öppna förskolorna försvåras av att verksamheterna har olika målgrupper. Samtidigt skapar samverkan möjligheter för Kulturskolan att nå ut

till barn och föräldrar tidigt. Kulturskolan har idag ett fåtal samarbeten med öppna förskolan för att öka kännedomen om Kulturskolan och bädda för framtida deltagande.

Kulturskolans enhet Enskede/Årsta/Vantör har haft ett lyckat samarbete med öppna förskolan i stadsdelsområdet. I nuläget finansieras dock denna verksamhet genom sökta medel från Kulturrådet. Detta är en utmaning framåt, eftersom denna finansiering kontinuerligt blir allt mindre. En utmaning för personalen från Kulturskolan, är att det kan vara ensamt, då det ofta är endast en pedagog från Kulturskolan på plats.

I Järva har Kulturskolan främst samarbete med öppna förskolan i Rinkeby. Kulturskolan bedriver, i samarbete med biblioteket, öppen verksamhet med föräldrar. Det fungerar bra och är uppskattat av såväl öppen förskola som föräldrar. Faktorer som har underlättat samverkan är låga trösklar för deltagande, att öppna förskolan ser fördelarna med Kulturskolans insats samt att öppna förskolan och biblioteket ligger på samma plats.

Samverkan med biblioteken

Stockholms stadsbibliotek ser positivt på att vara en samarbetspart i öppna förskolans läsfrämjande och språkutvecklande arbete. Det är positivt för de små barnen och deras föräldrar och ett bra sätt för biblioteken att nå ut även till ovana biblioteksbesökare.

Stockholms stadsbibliotek samarbetar redan idag med flera öppna förskolor för att nå barn och föräldrar med olika slags språkutvecklande och läsfrämjande aktiviteter samt för att kommunicera vad biblioteket har att erbjuda. Genom att placera småbarnsböcker på de öppna förskolorna kan biblioteken nå ut med beståndet av medier till fler. Stockholms stadsbibliotek samarbetar även med de öppna förskolorna inom konceptet Språktåget där barnen och deras föräldrar erbjuds metoder för att utveckla språket utifrån barnets nivå och takt. Att vara inspirerande och stödja de vuxnas vilja att läsa för barnen är en viktig del av bibliotekets samarbete med öppna förskolan eftersom biblioteket ofta tappar kontakten med föräldrarna när barnen börjar förskolan.

Stockholms stadsbibliotek har stort fokus på språkutvecklande aktiviteter för barn och föräldrar med annat modersmål än svenska. En utmaning är att det ofta behövs tolk eller språkkompetens hos personalen för att aktiviteterna ska ge något för de som har inga eller små kunskaper i svenska. Flerspråkiga aktiviteter som utgår från böcker som finns både på svenska och andra språk är en framgångsfaktor för att skapa engagemang. För att aktiviteterna ska ge ännu bättre effekt finns det behov av att stärka

språkkompetensen hos personalen på öppen förskola och bibliotek samt genom samverkan med andra aktörer. Det kan även utforskas om och hur tolkstöd kan samordnas samt hur kostnaden för detta ska fördelas.

Stockholms stadsbibliotek ser generellt att en samverkan får starkast effekt om man inkluderar flera olika aktörer, så som BVC, logopedmottagningar och andra aktörer i lokalsamhället. Stockholms stadsbibliotek har, exempelvis, ett välfungerande samarbete med BVC kring Barnens första bok. Olika former av samverkan gör att stockholmarna erbjuds ett bredare utbud och ett samlat grepp kring språkutveckling.

Samverkan med parklekar

Stadens parklekar nämns inte alls i programmet.

Kulturförvaltningen saknar kopplingen till parklekarna då ett flertal öppna förskolor är samlokaliserade med en parklek.

Den utredning som föregick stadens parkleksstrategi visade att flera av stadens parklekar delar lokaler med öppna förskolor.¹

Stadsdelsförvaltningarna lyfter att denna samlokalisering och samverkan är viktigt för ett mer effektivt nyttjande av personalresurser, lokaler och parkmark. Samtidigt innebär det utmaningar, så som en otydlighet kring fördelning av resurser. Några parklekar som är samlokaliserade med öppen förskola lyfter, exempelvis, att parklekspersonalen får ägna mycket tid åt att ta hand om den öppna förskolans målgrupper. Detta tar fokus från deras prioriterade målgrupper barn i låg- och mellanstadieåldern.

I de fall då en parklek är samlokaliserad med en öppen förskola uppehåller sig ofta föräldrar och yngre barn i parkleken. För att verksamheterna ska vara attraktiva för sina respektive målgrupper är det viktigt att samverka. Bland annat kring kommunikationen utåt för att tydliggöra skillnaderna mellan verksamheterna och för att skapa attraktiva fysiska miljöer både inomhus och utomhus för båda verksamheternas målgrupper.

Många av stadens parkleksbyggnader har omfattande renoveringsbehov. Det pågår just nu ett utvecklingsarbete kopplat till parkleksbyggnaderna inom staden, med parkleksverksamhetens behov i fokus.² Öppen förskola och parkleksverksamhet ställer olika krav på byggnaderna. För att det ska vara möjligt att även framöver

¹ Utredning av parklekarnas verksamhet samt förslag på utveckling, kulturförvaltningen Stockholms stad, dnr: 1.1/3847/2021

² Parklekar i Stockholm – Avrapportering på budgetuppdrag 2024, Bilaga 5 i Verksamhetsberättelse 2024 för fastighetsnämnden, dnr: FSK 2024/1

bedriva öppen förskola och parklekar i samma lokaler krävs samverkan kring renoveringen av lokalerna.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Patrik Liljegen
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Remiss av Program för öppen förskola. Remisstid 2025-03-28

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2025-03-14
Patrik Liljegren, Avdelningschef	2025-03-13